

da se ne vede barbarsko naša sosedna država, da tudi ona ravna pravično z našimi sorojaki in nas ne izzivlje z zverskim divjanjem svoje druhali proti našim sorojakom.

Iz mestnega sosveta ptujskega.

Novo mestno vojašnico je sklenil mestni sosvet prepustiti proti primerni odškodnini državi, da je uredi v veliko moderno bolnico za mesto in okraj. Mesto rabi denar, rabi samo za prizidavo mestne šole 1,500.000 K, nima pa denarja od nikod vzeti. Za vojašnico zahteva sosvet 3,500.000 K, ki bi se lahko v obrokih plačali. Ako prevzame država vojašnico za to vsoto, bo pomagano mestu, ki potrebuje denarja, pomagano pa tudi okraju, ki dobi večjo bolnico.

Da se mestni dohodki zvišajo, je sklenil mestni sosvet zvišati doklade na direktne davke od 40% na 60%.

V zadnjih letih svetovne vojne so sklenili, da sezidajo v Ptuj veliko sirotišnico za vojne sirote. Vodila sta priprave župan Ornig in major Stepnicka. Z vladnim dovoljenjem sta pobirala prispevke. Ko pa je po polomu dični župan Ornig pobegnil, je 50.000 K, ki so bile naložene v mestni hranilnici ptujski za sirotišnico, nakazal neki banki v Gradcu. Mestni sosvet zahteva, naj Ornig povrne oni znesek, ki ga ni dal Ornig, nego je bil nabran za ptujsko sirotišnico. Tudi tu vidimo „nesebično“ delovanje Ornigovo za Ptuj.

Deželna vlada je dovolila, da najme mestna občina 2,000.000 za aprovizacijske namene.

Da razbremeni mestno upravo, je naprosil mestni sosvet deželno vlado za Slovenijo, da prideli nektere posle izročene področja mestne občine okrajnemu glavarstvu. Deželna vlada je ustregla tej prošnji in odkazala okrajnemu glavarstvu stvari, ki se nanašajo 1. na državljanstvo, 2. na stanovske matice in sklepanje zakonov, 3. na ljudsko štetje, 4. na volitve v zakonodajna zastopstva, 5. na vojaštvo, 6. na trgovino in obrt, 7. na socialno zavarovanje delavcev in nameščencev, 8. na vodno pravo in 9. na bogočastje. Nadalje se odkazujejo okrajnemu glavarstvu v Ptuj v vsi ostali vojaški posli mestne občine ptujske, ki spadajo po veljavnih predpisih v izročeno področje občin.

Renegatstvo pri nas.

Slovenci smo dobrodušni in se ne razumemo maščevati. Zato puščamo po naših mestih in trgih v naši svobodni domovini renegate, nemčurje lepo pri miru, tako da bi bili ti lahko zadovoljni. Ali oni niso in menda nikdar ne bodo, posebno z nami ne. Vzrok tiči v njih samih. Neverjetno, ali resnica je namreč, da vsi svet pretresujoči dogodki od leta 1914 do danes po celi Evropi nimajo in niso imeli niti najmanjšega vpliva na mišljenje in čustvovanje renegatstva. Krčevito odklanjajo vsako politično razsodnost, žive še vedno v tistem duševnem razpoloženju kakor nekdanj v za nje tako blaženih časih koruptnega avstrijskega režima. Mi, ki smo se z njimi vred rodili v istih vaseh, trgih in mestih naše domovine, ki smo z njimi vred odrasli in dorasli in vedno skupaj živeli, mi jih poznamo predobro, do dnu duše kakor svojo dlan. Nam ne morejo ničesar prikrivati, nič jim ne pomaga njih hlinjenje in pretvarjanje, češ, mi imamo drugo vzgojo, izobrazbo itd. Mi vemo predobro, da nimajo tega, s čimer bi radi varali druge, namreč nemške izomike, nemške obrazovanosti. Nikdar niso bili pristaši nemštva iz kake ljubezni do prave nemške kulture, kajti iste po svoji neintelegeni in neizobraženosti ne poznajo, niso nikdar poznali in je nikdar ne morejo poznati. Tudi niso nemčurji iz kake ljubezni do nemškega jezika, kajti nobeden zaveden Slovenec ne pači, gnjavi in ne lomi tako ogabno švabščino,

kakor ti psevd-Nemci. Njih Slovencem tako škodljiva politika nemškega značaja, njih nemško mišljenje je izviralo in še danes izvira iz brezmejnega sovraštva in peklenskega zaničevanja do vsega, kar je slovenskega, slovenskega, do vsega, kar jih spominja na lastno rodno krvi. To je stvarno, istinito bistvo njihove „deutschfreundliche Gesinnung.“ V tem smislu se je javljalo njih nemško mišljenje pred vojno in bi se še danes, ako bi imeli mogočnosti. Zaman je, ako vedno hočejo trditi, da to ni res, posebno nasproti nam. To lahko povejo eskimojem, a ne nam, ki smo njih rojaki, ki od rojstva sem skupaj z njimi živimo in se poznamo med seboj kakor člani iste družine. To je treba enkrat za vselej javno pribiti zaradi jasnosti in čistega obračuna. Znamo dobro, s kom imamo posla. Proti pristnim, poštenim Nemcem se ne vne-mamo, nje spoštujemo kot sodržavljane, v kolikor so razumni in politično razsodni in ne dajejo nemčurkim izrodom potuhe. Pa tudi državna oblast, vse uprave ne smejo gojiti nemčurstva ter jim dajati kaka izjemna prava. Tako se baš sedaj nemčurstvo zateka pod okrilje Nemcev in hoče izsiliti, da dobijo pravico in dovoljenje svoje otroke pošiljati v manjšinsko, nemško ljudsko šolo, ki se vzdržuje na državne stroške edino za prave Nemce.

„In di bindiše Šul šik i šun majne kinda net“ tako se čuje iz glupih ust.

Seveda mora biti popolnoma izključeno, da bi taki razni Beraniči, Uršiči itd. smeli zlorabljati Nemcem namenjeno manjšinsko šolo, da bi zadovoljevali in tešili svoje mrznje in zaničevanje proti vsemu Slovenskemu še pri izšolanju svojih otrok.

Njih brezmejno zaničevanje in besno sovraštvo do nas, s katerima mislijo nemško kulturo pri nas dvigniti in ohranjati, se da tolaziti in tešiti le s primerno strogostjo in izjemnim strogim ravnanjem oblasti takim ljudem nasproti. Edino pametno sredstvo in zanesljivo bi bilo, vse te strastne nemčurje iztirati čez mejo na Nemško, ko bi to bilo mogoče. Ne gre, ker jih tam ne marajo, presumljivo je njih nemštvo „der bindiše sict doh jedem im knak“ in ker jih ne smemo, saj so naši državljani.

Ako pa jih moramo trpeti med sabo, naj nas vendar ne izzivajo s svojo glupostjo in omejenostjo, kakor to delajo sedaj! Nikdar ne bo uprava naša smela negovati izrod in odmet. Načelo državne uprave mora biti proti temu socijalnemu pojavu, proti tej narodni bolezni: neizprosni boj in železna strogost brez pardona. Država in uprava morajo razločevati, kdo je v istini Nемеc, kdo je Slovenec ter temu primerno pravično postopati; nemčurstvo je pa to, kar so garje na zdravem telesu, ki jim je treba radikalnega lečenja.

Železniška proga Pragersko-Čakovec-Kaniža.

Avstro-ogrška monarhija je vzdrževala železniško progo Pragersko-Kaniža-Budimpešta kot glavno progo. Ta proga je imela celo vrsto brzovlakov, pa tudi več lokalnih vlakov. Vsak nepristranski poznavalec takratnih razmer je moral priznati, da smo imeli na progi dovolj osebnih vlakov, da smo imeli na vse strani dobre in praktične zveze. Od teh predpotopnih razmer pa nam je ostalo le mnogobrojno železniško uradništvo in vsi drugi uslužbenci. Vlake in zveze pa smo skoraj vse izgubili. Nam, ki živimo ob stari progi, se dozdeva, da so poklicani krogi na našo progo docela pozabili, da njim velja manje kot zadnja lokalna proga na Hrvatskem ali na Kranjskem. Proti takemu bagateliziranju proge Pragersko-Čakovec-Kaniža pa moramo odločno protestirati! Mesta Ptuj, Ormož, Varaždin, trgi Čakovec, Središče, Ljutomer morajo imeti zvezo proti Mariboru in proti Ljubljani. Zvezo pa potrebujejo tudi veliki gospodarski okraji, ki leže ob progi, trgovstvo, obrtništvo in industrija, ki se nahaja v teh krajih. Daviti in zadaviti se ne pustimo zlepa! Dvomimo,

da je družba južne železnice krizo že prebila, da bi ne potrebovala dohodkov tudi iz te proge. Tako pa, kakor sedaj oskrbuje progo Pragersko-Kaniža, ne more imeti dohodkov! Ali ne more ali noče upeljati na tej progi boljših prometnih razmer, naj reducira saj številno osebje!

Kmet, trgovec, obrtnik, industrijec potrebuje dandanes več dobrih zvez, ker mora za vsako malenkost, katero si hoče nabaviti, po svetu potovati. Gotovo pa ni ekonomično, da mora človek iz Ptuja, Ormoža, Središča, ako ima n. pr. opraviti le dve ali tri ure v Mariboru, izostati celi dan; da mora, ako ima opraviti v Celju, Laškem, Laškem, Ljubljani, dan prej odpotovati, plačevati prenočišče in hrano najmanje za poldrugi dan! To so neznosne razmere in se morajo zboljšati. Predolgo se že odlaga, prepočasi se dela na zboljšanje razmer! Prosimo, da se vendar ubere hitreji tempo! Sicer so materialne izgube na obeh straneh preobčutljive! Uslužbenci pa čakajo, da se vendar enkrat zaposlijo!

Dr. Fr. Jurtéla.

Gospodarstvo.

Denar.

Če govorimo o vrednosti našega in nemško-avstrijskega denarja, ne smemo nikdar pozabiti, da smo imeli pred oktobrom 1918 v deželah, ki tvorijo danes Jugoslavijo, in v onih, ki tvorijo Nem. Avstrijo, en in isti denar.

In danes! Danes ima Jugoslavija svoj denar, Nemška Avstrija pa svojega!

Zdaj se pa vprašajmo, kaj bi bilo, če bi imela Nem. Avstrija boljši denar, kot je naš!

Kako vpitje bi bilo v avstrijskih in posebno še celovških časopisih, v letakih in brošurah! Tako je pa vse tiho! Ker si Nemci ne morejo drugače pomagati, farbajo naše ljudi, da se pri glasovanju sploh ne bomo ozirali na gospodarski položaj. Zato pa agitirajo zdaj samo še z „Ungeteiltes Kärnten“, s „Proč od Srbi“ in z drugimi takimi oslarijami. Pustimo jim to otročje veselje!

Star pregovor pravi: Denar je sveta vladar! Tista država je torej boljša, ki ima boljši denar. Primerjamo torej vrednost našega in nemško-avstrijskega denarja!

Borza v Curihu.

6. julija se je dobilo za 100 jugoslovanskih kron 7.60 švic. frankov „ 100 avstrijskih „ 4.— „ „

V Švici so torej plačevali za jugoslovanski denar skoraj še enkrat toliko ko za nemško-avstrijskega.

Borza v Trstu.

6. julija se je dobilo za 100 jugoslovanskih kron 24.50 lir „ 100 nemškoavstr. „ 10.50 „

Torej nič manj ko celih 14 lir več. Nemci in Lahi so prijatelji, a vkljub temu imajo Lahi jugoslovanski denar rajši.

Borza na Dunaju.

6. julija so dali Avstrijci za 100 jugoslovanskih kron nič manj ko 233 nemško-avstrijskih kron.

Zanimivo je sledeče:

Mi Jugoslovani moramo dati za 100 dinarjev 400 jugosl. kron. To je pač le zato, ker je bil srbski dinar ob prevratu več vreden nego naša krona, katero smo podedovali od falirane Avstrije. Nemci s tem agitirajo, da smo morali dati mi za dinar 4 K. Koliko dajo Nemci za dinar? Borzno poročilo pravi (glej „Neue Freie Presse“ z dne 7. julija), da so plačali dne 6. julija za neue Dinarnoten 900—950 kron (avstrijskih.) Nemci so torej dali za 100 dinarjev 900—950 kron, mi Jugoslovani pa samo 400 kron. Važno je tudi, da bo številka 400 ostala, številka 900—950 pa raste od dne do dne.

Borza v Zagrebu.

V Zagrebu se je dobilo 8. julija za 100 avstr. kron samo 42—43 jugoslovanskih kron. To so številke, ki govorijo golo resnico,

ki povejo, kje je revščina in kje je bogastvo. Ni dvoma, da bo naš denar vedno več vreden. Iz Pariza je prišla 6. julija v Zagreb novica, da se v Parizu najbolj poprašuje po našem denarju. Razne države bodo potrebovale naše žito, zato bo na jesen naš denar še bolj poskočil.

Z denarjem v zvezi je draginja, o kateri pa prihodnjic več. —Z—

Sv. Urban pri Ptuju. V ponedeljek, dne 26. julija se vrši tu veliki živinski sejem.

Tovarne špirita. Direkcija posrednih davkov je dovolila, da se v Jugoslaviji sme otvoriti 20 novih tovarn za izdelovanje špirita. Z novo vladino odredbo je ukinjen monopol za proizvodnjo alkohola, ter se bo vsled tega v državi špirit proizvajal svobodno!

Naša živinoreja. Glasov statističnih podatkov imamo danes v Jugoslaviji 5,496.530 goved in 4,840.450 svinj, kar pomeni, da smo v tem oziru za Dansko nabogatejša dežela v Evropi. Ovac imamo 9,774.980 in smo za Bolgarijo na prvem mestu. Število naših koz znaša 2,447.949. To naše bogatstvo na živini in drobnici predstavlja vrednost štirih milijard kron.

300% okrajne doklade. Deželna vlada za Slovenijo je dovolila okrajnemu zastopu v Ptuju, da sme pobirati 300% doklade. S tem bo dobil potrebnih sredstev za gospodarske potrebščine v našem okraju.

Vodne uravnave. Določeno je, da pride v naš okraj neki inženerev, da ogledajo naše vode in vidijo, kako bi se dale urediti. So to Dravinja, zlasti pa Pesnica.

Konjsko premovanje. V torek, 20. julija, se je vršilo na Ptuju premovanje konj. Lepo je bilo videti prignane konje, kobile in žrebete. Pri večini je pa bilo opaziti, da so živali bolj suhe. Je pač dosti dela, krme pa bolj malo, včasih je krma tudi slaba radi vednega deževja ob košnji. Dosti konjerejcev je bilo odlikovanih s priznanicami in diplomami, dobili pa so tudi premije, za ktere je dala deželna vlada 3000 K, okrajni zastop ptujski 2000 K, nekaj manjših vsot pa drugi.

Cene premogu silno povišane. Mnogo se piše in govori, da je draginja dosegla svoj vrhunec, da cene padajo itd. Ali te dni je bilo prebivalstvo zopet bridko razočarano. Cene trboveljskemu premogu so se nenadoma z dovoljenjem naše vlade zvišale od 35 K na 54 in pol krone za 100 kg, torej za dobro tretjino. Drva so že itak neizmerno draga, sedaj bo pa tudi premog drag, dohodki in zaslužek pa se ne zvišujejo v tej meri. Umljivo je, da se prebivalstva polasča nevolja, ko vidi, da je na milost in nemilost izročeno samovolji gospodujočih mogočnejev.

Dopisi.

K regentovemu sprejemu v Mariboru. Iz mnogo strani se sliši, da je bila ena izmed najlepših točk na regentovem potovanju po Sloveniji slika na dravskem mostu v Mariboru. Kraljevič sam se je izrazil, da se je čutil na mostu, kakor v pravljici in da mu ostane krasna slika v neizbrisnem spominu. Njegovi srbski spremljevalci pa so pri banketu ponovno izrazili željo; „Ajdmu natrag na čupriju.“ Našim malim bodi v poseben ponos, da so imeli priliko sodelovati pri tem najlepšem slavju, ki ostane tembolj še nam v neizbrisnem spominu.

Na ptujskem gradu se je naselila velerodna gospa grofica Marija Ana pl. Herberstein. Podarila je ob svojem prihodu 1. za mestne ubožce 500 kron, 2. za oskrbo dece 500 kron, 3. za dijaško kuhinjo 500 kron. Obljubila je tudi od jeseni naprej izdatno podpirati z živili našo prepotrebno dijaško kuhinjo in s tem mnogo pripomoči našim revnim dijakom. Pozdravljamo Slovanom naklonjeno ljudomilo gospo grofico, ter se ji zahvaljujemo za omenjena darila.

Mestno kopališče se nahaja sedaj v razmeroma dobrem stanju, ter nudi posetnikom mnogo zdrave zabave. Žal moramo pa pri-

pomniti, da ima večina kopajočih se gospodov naravnost škandalozno pomanjkljive kopalne „obleke“ (??) Pozivamo vse te gospode, da si oskrbijo takoj dostojno toaleto.

Ana Ernst †. V bolnišnici v Mariboru je umrla na posledicah težke operacije tukaj splošno znana in priljubljena gostilničarka pri „Judennaclu“ gospa Ana Ernst.

Ne skakajte z vlakov! Te dni se je povozil pri postaji Sv. Lovrenc na Dravskem polju deček, ki je skočil z vlaka, ko je ta še vozil.

Pazite pri kopanju v Dravi! Vroči dnevi kar vabijo ljudi sedaj, da se v vodi nekoliko ohladijo. Ali kdor se hodi kopat v Dravo, mora biti previden, ker je Drava na mnogih krajih nevarna. Vsako leto zahteva človeških žrtev. Tudi letos se jih je že mnogo ponesrečilo. Meseca maja je v Mariboru izginil neki realec, te dni sta utonila pri Poberžu dva dečka, pri Ptuju je neki učenec okoliške šole utonil, pri Ormožu se jih je pet ponesrečilo. So to večinoma mladi ljudje, ki ne poznajo Dravinih nevarnosti pa preveč zapajo svojim močem.

Cene padajo. Povsod padajo cene, samo v Ptuju se naši trgovci čutijo brez vsake kontrole. V Ljubljani in v Zagrebu dobiš sladkorja, kolikor hočeš, po 48—50 K. V Ptujskih izložbah je označena cena še vedno 58—60 K. Najfinejša moka se dobi po vseh drugih mestih po 10 K, krušna moka po 6 K, seveda pri nas je vse dražje. Temu primerno je cenejši drugod tudi kruh. Istotako je tudi pri manufakturnem blagu. Občinstvu priporočamo, da je pri nakupovanju oprezno, ker cene še vedno padajo. Ako nas v Ptuju glede cen ne ščiti oblast, se moramo ščititi sami.

Kaj pa je zopet to? Pred kratkim je izbruhnil ogenj v Obrežu pri g. Verbančič. Pogorelo bi bilo vse, tudi sosedne slamnate hiše, ko bi izvrstna oberška brizgalka ne bila rešiteljica. Iz Središča in Grab so prispeli brizgalke, ko je bilo že vse pogorelo. Ljudstvo je od početka pridno branilo, toda kmalu so pustili in le gledali. Toda še ni miru! Te dni se je našlo v poštnem nabiralniku v Obrežu pismo brez znamk z besedami: Pri Verbančič-u je pogorelo, pri K . . . , K . . . B . . . itd. pa še bo. Dosti škode in straha je povzročila svetovna vojska in sedaj zopet to!

Kdo je verižnik? „Nova doba“ piše: Izrecne označbe tega največjega povojnega zla ni najti v nobeni naredbi bivše Avstrije in tudi naše naredbe je še niso ugotovile. V neki civilni tožbi med dvema verižnikoma pa je višje deželno sodišče v Ljubljani, toraj najkompetentnejše mesto, pred kratkim definiralo verižništvo sledeče: „Razmere, v katerih živimo in ki jih je povzročila vojna, ne dopuščajo nikomur, da bi pri kupčevanju živili ali gospodarskimi potrebščinami imel pred očmi le svoj lastni dobiček, ne glede na to, ali je njegovo dejanje na korist ali morda celo na kvar splošnosti, namreč porabnikov. Vsakdo tedaj, naj si bode trgovec ali ne, ki nakupuje blago le v svrhu, da ga z dobičkom naprej proda, ne da bi s tem sploh koristil splošnosti, navija cene in nastopa verižniški, ker odteguje blago redni in najbližji poti do porabnika z namenom, ga spraviti v promet po višjih cenah. Verižniške kupčije so neveljavne. Omenjena sodba namreč izvaja nadalje: „Tvrška (banka) je blago nakupila le v svrhu, da ga z dobičkom kamorkoli in kamorsibodi naprej proda in se je torej po nepotrebem in v gospodarskem oziru kvarno vrinila v prometno verigo blaga. Potemtakem je zagrešila verižništvo. — Ker pa je dotična kupčija nična (§ 871 s. d. z.), se ne more iz iste izvajati nikake pravice in tudi priznanje kake obveze iz tega pravnega razmerja na tem nič ne izpreminja.“ Gospodje verižniki in sorodniki: izrežite si to notico iz „Ptujkega lista“ in shranite v listnico. Ne bo škodilo!

Sv. Urban pri Ptuju. Predrzna tatvina. V nedeljo dne 18. julija se je vsedel posestnik Stumberger za malo časa k popoldanskemu počitku. Ko pride po kratkem odmoru pogledat v hlev, zapazi, da mu manjka jedna

krava. Najprej misli, da mu je kravo kdo izpustil iz šale na prosto, vendar stvar takoj naznani sosedoma gostilničarju Šalamunu in kovaškemu mojstru Arnušu. Dobra sosedna spustila sta se takoj na lov, preiskala vse domače kraje in skrivališča; toda šele v sosedni fari v Vurbergu dobila sta plačilo za svoj trud. Pesestniški sin Janez Irgl iz Placerja prodajal je ravno isti dan v Vurbergu jedno kravo za ceno K 1200—, ker je bila ta cena času neprimerna, znala sta lovca takoj smer za tatom, ter ga tudi še isti dan ulovila. Zanimivo je to, da je tat med časom kravo radi strahu pred preganjalci izpustil, zbežal, ter ukradel med tem jedno kuro, katero je imel, ko so ga ulovili, pri sebi. Da bi ga ljudje ta tatvine, ki se je zgodila o belem dnevu, ne sumili, tiral je uzmovič kravo k posestniku bika, ter se temu izvajal. da ima s kravo velike sitnosti, ker je že več časa neplodna. Tudi v tatvini kokoši izkazal se je mojstra, ker je nosil zato nalašč napravljene zanjke pri sebi.

Politične vesti.

Volilni zakon. V narodnem predstavništvu se vrši sedaj drugo čitanje volilnega zakona. Posamezne točke se sprejemajo večinoma, kakor so bile sprejete v prvem čitanju.

Pred vladno krizo? Sedanji koncentracijski kabinet se je sestavil na podlagi določenega programa. V njem je bilo tudi, da dobi svoje zastopnike tudi v pokrajinskih vladah jugoslovanska demokratska stranka. Ali Protić in Korošec sta se temu upirala in stvar vedno zavlačevala. S tem pa ogrožata sedanjo vlado, ki bo morala odstopiti, ako ne bo mogla zvršiti dogovorjenega sporazuma.

Madžarsko in nemško obmejno gibanje. Velika italijanska grozodejstva nad Slovenci v zasedenem ozemlju so tudi pri Madžarih in Nemcih našla odmev. Pripravljajo se že, da bi planili na nas in nas oropali, kakor so storili lansko leto to Nemci na Koroškem. Na železniški progi med Radgono in Špiljem nočejo več voziti, promet se je moral ustaviti.

Pariške mirovne pogodbe se končoveljavno sprejemajo. Ko se sprejmo, bo treba izvršiti njihove določbe. Naša vlada je že imenovala komisijo, ki bo določila meje s sosednjimi državami.

Nemški naporji za slovensko Koroško. Glasovanje na Koroškem se bliža. Zastopniki zveznih držav so že prišli na Koroško, da nadzirajo glasovanje. Nemci napenjajo vse sile, da bi pridobili kaj ljudi za se. Doseči hočejo dovoljenje, da bi smeli svoje hujskače in agitatorje svobodno pošiljati v slovenski del Koroške. Z lažmi, podkupljanjem in silo bi radi tam begali naše ljudstvo. Naša vlada kaj takega ne sme dovoliti.

Nemci naj rajši gledajo, da bodo uredili svoje gospodarske razmere, ki postajajo od dne do dne neznosnejše. Naj skrbe, da se ubranijo gospodarskega poloma, nas naj pa v miru puste!

Laška divjanja se niso omejila samo na Trst. Tudi v drugih mestih je italijanska druhal na enak način nastopila proti našim rojakom. Mučili so ljudi, plenili in ropali njihovo imetje, zažigali Narodne dome. Godilo se je to zlasti v Pulju (zgorel krasni Narodni dom), na Reki, v Gorici, v Pazinu in v še več manjših krajih.

Italijanske oblasti za izgradnike. Italijanske oblasti so vedele, kaj pripravljala fanatizirana množica, pa niso divjanja preprečile. Bile so za to preslabe, ali pa so, kar je verjetneje, odobravale zverinsko divjanje zbesnele druhali.

Italijane postaja strah svojih grozodejstev. Pred vsem kulturnim svetom so pokazali Italijani, da so pravi divjaki, ki ne zaslužijo, da bi gospodovali nad tujerodnim prebivalstvom. Da omilijo svoje divjanje, začenjajo širiti laži, kakor da so naši rojaki izzvali Italijane, da so imeli naši rojaki polno municije itd. Laži pa so preočite, da bi jim